

UiO : Institutt for lærerutdanning og skoleforskning
Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Profesjonsfaglig forum, 14.2.20

Anne Kristin Dahl

Veilederutdanning ved ILS: Erfaringsbaserte masteemner

2010 – 2020: 5 + 10 + 15 : 30 studiepoeng (2 sem.)

2020 – : 15 + 15 : 30 studiepoeng (2 sem.)

Master : Veiledning og utdanningsledelse, innpass 2. år

UiO : **Institutt for lærerutdanning og skoleforskning**
Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Veilederutdanning

Behovet er stort!

- 1 Etterutdanning – ikke formell kompetanse, uten studiepoeng, kurs, kursbevis
- 2 Videreutdanning – formell kompetanse, studiepoeng
- 3 Kombinasjon – følge undervisning, utføre oppgaver, øvelser – kursbevis *eller* studiepoeng (eksamen)
- 4 Bestillingsemner: På campus, på skoler osv (eks Akershus fk, Viken, Utdanningsetaten i Oslo)

Hva er god veiledning?

Veiledningssamtalene skal være regelmessige og avtalt på forhånd. De skal ta utgangspunkt i situasjoner i praksis og det skal foregå som dialog. Det er viktig at handlingen blir belyst og diskutert fra ulike faglige og etiske perspektiv og vurderinger.

Hva kjennetegner en god veileder?

Det kan gjøres ved å føre veisøker med faste skritt langs en bestemt vei mot et gitt mål. Men det kan også gjøres ved å peke på målet, for så å la veisøker lete seg fram på egen hånd.

Mellom disse ekstreme alternativene finner den gode veiledningen sted.

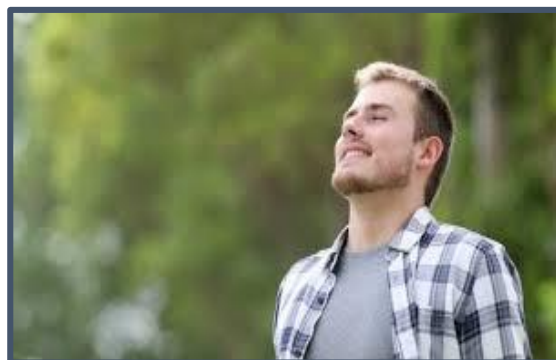
Fritt etter (s. 14)

<https://www.legeforeningen.no/contentassets/d0d49c68b2634fb889eff3aaec4dd70d/hva-er-god-veiledning.pdf>

Kvalifisering for lærerprofesjonen

(Udir, 2018)

Lærerutdanning

2 år i yrket

Profesjonsveiledning

Veiledning

er veileders og veisøkers samhandling med profesjonell utvikling for veisøker som mål.

Lejonberg & Føinum (2018, s. 16)

Veiledning er ikke

- Når veisøkers forståelse ikke er i sentrum
- Uten reell dialog
- Konstatert av uheldige handlinger (judgementoring)
- Ved overføring av kunnskap
- Ved instruksjon for handling

Veiledning er:

en type institusjonell virksomhet for å fremme utvikling og læring der profesjonens verdier og kunnskapsgrunnlag står sentralt.

Profesjonsveiledning er en målretta dialogisk virksomhet som har til hensikt å belyse saken fra ulike perspektiv, der refleksjon og kritisk gransking av antakelser som fundament for pedagogiske valg er viktig for at veiledningen også skal bidra til ny forståelse og kvalitetsutvikling.

Med utgangspunkt i Bjerkholt (2017)

Forskning om hva de nye i profesjonen trenger? (1)

To ulike tilnærminger til nye læreres profesjonelle utvikling (USA)

- A. Veiledning som følger transmissive-/overføringsprinsipper?
- B. Veiledning som følger constructivistic/konstruktivistiske prinsipper?

- **Bygge på veisøkers forståelse, konstruksjon av virkeligheten i reelle dialoger:
gir mestringsmotivasjon, engasjement for undervisning, hindrer stress og usikkerhet, gir profesjonell utvikling (B)**

Forskning om hva de nye i profesjonen trenger (2)

En komparativ studie. Finland – Australia:

Hva karakteriserer veiledningsopplegg som gir trygghet, mestring, mindre stress, profesjonell utvikling?

A. Individuell veiledning, veileder – veisøker?

B. Veiledning som sosiale handlinger i kollegiet?

➤ **En veileder som skaper rom for den nye i *kollegagrupper i reelle dialoger*, som ikke evaluerer.**

Veisøker blir sett på som et subjekt (ikke objekt), bygger autonomi (B)

(Heikkinen, Wilkinson, Aspfors, Bristol, 2018)

Lærerutdanning ved UiO

Årsenheter

(klikkbare lenker)

- [Praktisk-pedagogisk utdanning \(heltid\)](#)
- [Praktisk-pedagogisk utdanning \(deltid, 3 sem.\)](#)
- [PPU Teach First](#)

5-årig master

- [Lektorprogrammet \(fra 2014\)](#)

- All praksis på universitetsskole (18) eller partnerskole, i begge skoleslag (gr.sk + vgs)
- Min. 100 dager praksis
- Fordelt på forskjellige måter, avh. av studium
- Praksis foregår i grupper på 4-5 eller i par (på slutten av studiet)
- *All praksis er veileda*
- Veilederkompetanse, krav om min. 15 studiepoeng i profesjonsveiledning – langt fram ...
- Praksis: Formativ (godkjent/ikke godkjent) og summativ vurdering: bestått – ikke bestått

Lærerutdannere: praksisskoler – campus, stor fysisk avstand

Dikotomi: praksis – teori?

Men veilederutdanning

- fjerner murer, bygger bruer
- bygger kompetanse i profesjonen, profesjonsutvikling innenfra
- fører til utviklingsprosesser, er organisasjonsutvikling
- skaper «Det tredje rom» – arena for reelt partnerskap, likeverdighet for felles mål: elevens utvikling

Veilederutdanning, UiO

Masteremner (erfaringsbaserte videreutdanningsemner)

Progresjon, forutsetter/bygger på hverandre

Innhold: Profesjonsveiledning

- Veiledning som fagfelt
- **Ulike kontekster:** praksisstudenter, nyutdanna lærere, kollegaer og kollegagrupper
- **Mye bruk av egne krefter:** erfaring fra skolen som lærere, som veiledere, som undervisere på ILS og fra forskning
- **Supplement:** Spesialkompetanse, f. eks skolejuss
- **Aksjonslæring** som metode er sentralt

Veilederutdanning ved ILS, UiO tom h. 2020

1. VEIL4005/VEIL400B (5 sp.) *Veiledning i skolen. Innføringsemne.*

- Veiledning av studenter og nye lærere (ev. tilpassa skole- ledere/B)
- **Arbeidskrav:** før studiestart
- **Pensum:** ca 400 s
- **Undervisning:** To hele dager
- **Praksis:** på campus
- **Vurdering:** tematisert refleksjon over egen utvikling

2. VEIL4015 (10 sp.) *Veiledning og mentoring i lærerprofesjonen 1.*

- Veiledning av studenter, analyse av undervisning og klasserommet. Aksjonslæring.
- **Ett arbeidskrav:** Gruppeoppgave. Analyse av veiledningsprogram for en skole
- **Pensum:** ca 700 s
- **Undervisning:** 7 samlinger à 4 timer
- **Praksis:** må være i veiledningssituasjon på egen skole, læringspartner, veiledning på veiledning
- **Vurdering:**
  - **A** Skriftlig tekst: utprøving av tiltak i klasserommet, analyse og veiledning på veiledning. A–F (aksj.læring)
  - **B** Muntlig eksamen, gruppe. Bestått/ikke bestått

3. VEIL4020 (15 sp.) *Veiledning og mentoring i lærerprofesjonen 2.*

- Veiledning i skolen som organisasjon, innovasjon og kollektive prosesser, veilederroller i dette. Egen utvikling gjennom ulike ledd i aksjonslæring, kartlegging: Diversity Icebreaker
- **To arbeidskrav:**
  - 1 Veileders ulike roller, funksjoner, oppgaver og ansvar i skolen
  - 2 Veilederspeil – 360 graders intervju som utgangspunkt for student som veileder i egen organisasjon
- **Pensum:** ca 950 s.
- **Undervisning:** 8 samlinger à 4 timer, 12.00 -16.00
- **Praksis:** må være i veiledningssituasjon på egen arbeidsplass, læringspartner, veiledning på veiledning
- **Vurdering:**
  - **A** Skriftlig tekst: Tematisert, studentens utvikling gjennom ulike aksjoner i en helhetlig aksjonslæringsprosess, A–F
  - **B** Muntlig eksamen, gruppe: Bestått/ikke bestått

Høst 2020 Nye rammer – ny veilednerutdanning

- Kompetanse for kvalitet (KFK, Udir.) + ordinært UiO-opptak
- Veilednerutdanning = 30 studiepoeng
- Masternivå

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/veiledning-av-nyutdannede/rammer-for-veiledning-i-barnehage-og-skoler/>

- **Grunnmodul 15 sp. (GM), h. 2020:**

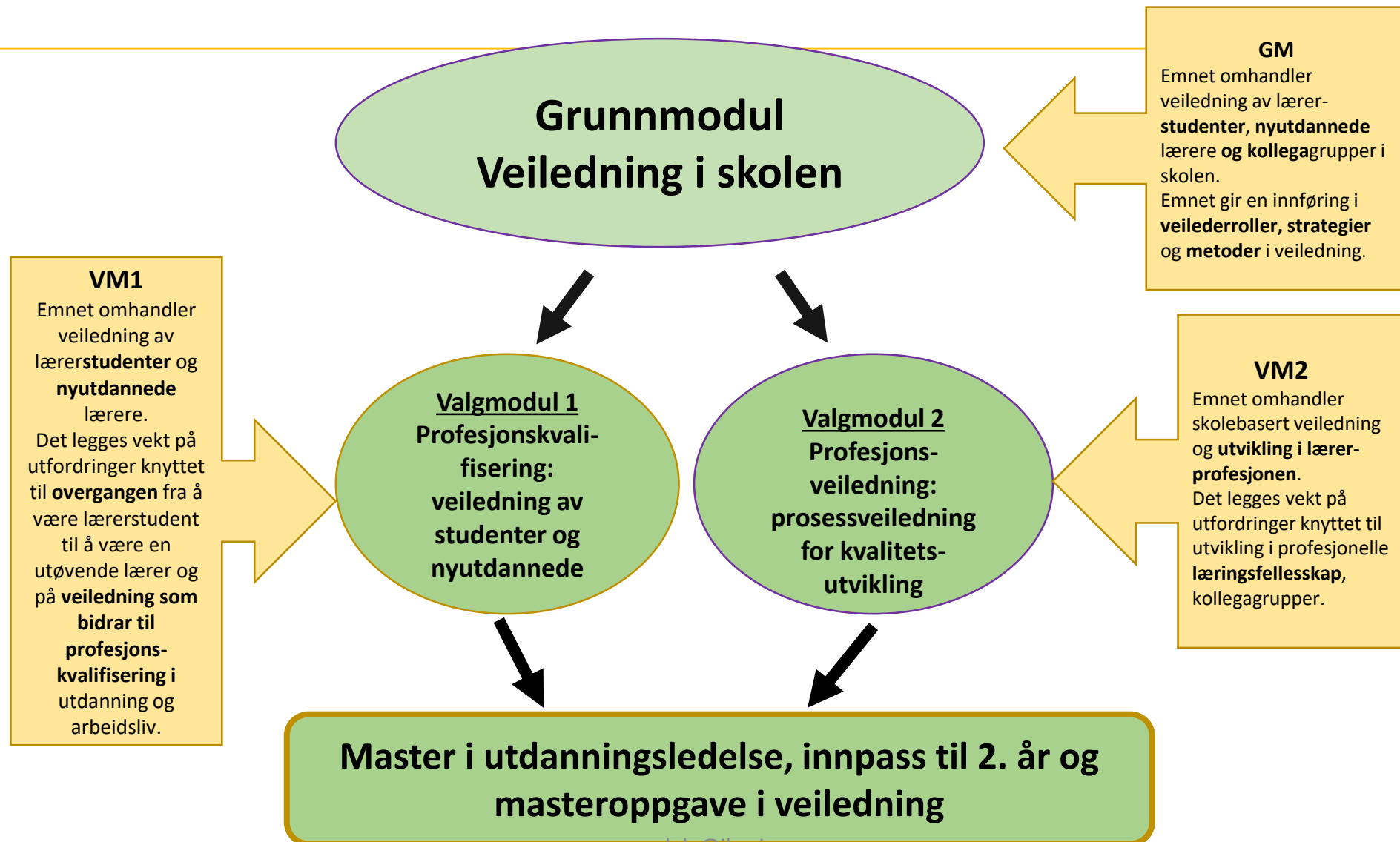
- Veiledning som strategi i utviklingsprosesser i barnehage og skole. Særlig vekt på prinsippene for veiledning av nyutdannede lærere

- **Valgmoduler 15 sp. (VM), v. 2021**

- **VM1: Profesjonskvalifisering. Veiledning av studenter og nyutdannede**
- **VM2: Profesjonsveiledning. Prosessveiledning for kvalitetsutvikling**

- Sluttvurdering: alle 3 moduler har sluttvurdering
- Søknadsfrister
  - 1.3.20 Kompetanse for kvalitet
  - 15.4.20 Ordinært opptak til samme studieemner (egne grupper)

Ny veilederutdanning, UiO, h-20

- Grunnmodul
- Valgmodul 1
- Valgmodul 2

Samlinger: 3 samlinger à 2 hele dager.

Samarbeid mellom samlingene, case, dig.

Arbeidskrav: 2

Eksamen: ulike, inkl. reell veiledning

